

«COVID-19 και χρήστες ουσιών υψηλού κινδύνου»

Μαρίνη Ελένη, Πάτση Αποστολία, Δημητρακοπούλου Κυριακή, Ζαχαρόπουλος Γιάννης.
ΚΕΘΕΑ ΕΞΕΛΙΞΙΣ, Κινητή Μονάδα Street Work.

Η Ομάδα street work ΚΕΘΕΑ ΕΞΕΛΙΞΙΣ υποστηρίζει:

- Ενεργούς χρήστες.
- Οικογένεια χρηστών και σημαντικούς άλλους.

Μείωση βλάβης σε χώρους συνάθροισης χρηστών στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου της Αθήνας από το 1995. Εξορμήσεις με την κινητή μονάδα και περιπατητικές.

Στόχοι των δράσεων μας:

- Περιορισμός μετάδοσης λοιμωδών νοσημάτων, εκπαίδευση ασφαλέστερης χρήσης.
- Διασύνδεση με δομές υγείας, κέντρα ημέρας για την κάλυψη των πρωταρχικών αναγκών, με απώτερο σκοπό τη μείωση των επιβλαβών συνεπειών της χρήσης ουσιών.
- Διασύνδεση, συνοδεία, υποστήριξη σε νοσοκομεία, αστυνομικά τμήματα, σωφρονιστικά ιδρύματα, θεραπευτικά προγράμματα.

Ερευνητικός σκοπός:

Καταγραφή του βιώματος των εξαρτημένων σχετικά με

- Τα μέτρα περιορισμού της διασποράς του Covid-19.
- Τις δυσκολίες που αποτυπώνονται κατά το lockdown.
- Το αίσθημα φόβου για την πανδημία.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε Ιούνιο με Αύγουστο του 2020.

Δείγμα:

206 άτομα, ενεργοί χρήστες εξαρτησιογόνων ουσιών, 74,8% άντρες και 24,8% γυναίκες.

Το δείγμα χωρίστηκε σε 3 βασικές ομάδες πληθυσμού:

- Χρήστες που προσεγγίστηκαν στο δρόμο, κατά τη διάρκεια εξορμήσεων.
- Χρήστες που προσεγγίστηκαν στα Κέντρα Άμεσης Πρόσβασης του ΕΞΕΛΙΞΙΣ.
- Χρήστες που διαμένουν στον ξενώνα για άστεγους χρήστες «ΙΟΝΙΣ», το χρονικό διάστημα διεξαγωγής της έρευνας.

Ο μέσος όρος ηλικίας ήταν 42 έτη, ελληνικής καταγωγής κατά 80,6%. Το 46,3% έχουν υποβληθεί σε τεστ Covid-19 και βρέθηκαν αρνητικοί (98,9%). Κατά το lockdown το 42,2% δήλωσε σταθερή στέγη.

«COVID-19 και χρήστες ουσιών υψηλού κινδύνου»

Μαρίνη Ελένη, Πάτση Αποστολία, Δημητρακοπούλου Κυριακή, Ζαχαρόπουλος Γιάννης.

ΚΕΘΕΑ ΕΞΕΛΙΞΙΣ, Κινητή Μονάδα Street Work.

Αποτελέσματα:

Αναφορικά με τον φόβο για την λοίμωξη Covid-19, αυτός μετρήθηκε με δύο διαφορετικές μεταβλητές:

α) το φόβο για να νοσήσει κάποιος από τον ιό και
β) το φόβο να πεθάνει..

Το 65% των ερωτώμενων δεν φοβόταν μήπως νοσήσει από Covid-19 και το 78% δεν δείχνουν να φοβούνται ότι ο ιός θα μπορούσε να καταστεί θανατηφόρος για αυτούς.

Αναφορικά με την τήρηση των μέτρων προστασίας από τη λοίμωξη Covid-19, οι ερωτώμενοι διατύπωσαν αρχικά αν γνώριζαν και κατά δεύτερον αν τηρούσαν τα τέσσερα

βασικά μέτρα, που όρισε ο ΕΟΔΥ και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας για τον περιορισμό της μετάδοσης της λοίμωξης: α) την περίοδο του lockdown, και β) σήμερα.

Πιο συγκεκριμένα:

- Ο περιορισμός που **δυσκόλεψε** περισσότερο τους ερωτώμενους την περίοδο του lockdown ήταν η αποφυγή **αγγίγματος μύτης/στόματος**, ενώ **σήμερα** τους δυσκολεύει περισσότερο να **κρατούν αποστάσεις**, παρότι η συντριπτική πλειοψηφία γνωρίζει την σπουδαιότητά του.
- Στο **σήμερα 6 στους 10** δεν **κρατούν αποστάσεις** και λίγο πάνω από τους μισούς **αγγίζουν μύτη/στόμα**, **κάτι που συνέβαινε και στην περίοδο του lockdown**.

«COVID-19 και χρήστες ουσιών υψηλού κινδύνου»

Μαρίνη Ελένη, Πάτση Αποστολία, Δημητρακοπούλου Κυριακή, Ζαχαρόπουλος Γιάννης.
ΚΕΘΕΑ ΕΞΕΛΙΞΙΣ, Κινητή Μονάδα Street Work.

- Βασικές ανάγκες τις οποίες δυσκολεύτηκε να ικανοποιήσει την περίοδο του lockdown :

1)Θέματα σχετικά με τη χρήση (διαθεσιμότητα ουσίας χρήσης κ.α) 27,2%.

2)Σίτιση 24,1%.

3)Δυσκολίες τήρησης των αποστάσεων και του περιορισμού της μετακίνησης 17,3%.

4)Στέγαση 12,3%.

5)Πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας – Καθαρό νερό 8%.

Το 21,4% (1 στους 5) εμφανίζεται να μην αντιμετώπισε καμία δυσκολία την περίοδο του γενικευμένου lockdown.

- Το 68% (7 στους 10) αναφέρουν ότι το θέμα του Covid-19 δεν συζητείται στους χώρους συνάθροισης των χρηστών (πιάτσες).
- Ενώ το 67,2% δεν εκφράζει ανησυχία για τη λοίμωξη Covid-19, ενισχύοντας έτσι την αίσθηση που επικρατεί ότι ο πληθυσμός των χρηστών ουσιών δεν φοβάται ιδιαίτερα, ούτε συζητά στην καθημερινότητά του για το φαινόμενο της πανδημίας από τον Covid-19.
- Το 50,2% θεωρεί εξαιρετικά δύσκολο έως απίθανο να μολυνθεί μελλοντικά από τη λοίμωξη Covid-19.

«COVID-19 και χρήστες ουσιών υψηλού κινδύνου»

Μαρίνη Ελένη, Πάτση Αποστολία, Δημητρακοπούλου Κυριακή, Ζαχαρόπουλος Γιάννης.
ΚΕΘΕΑ ΕΞΕΛΙΞΙΣ, Κινητή Μονάδα Street Work.

Συμπεράσματα:

- Η πλειονότητα των χρηστών στους δρόμους της Αθήνας δεν εκφράζει φόβο για τη λοίμωξη Covid-19, ούτε ως προς το να νοσήσει (65%), αλλά ούτε και ως προς το να πεθάνει (78%).
- Η πληθυσμιακή ομάδα που **σήμερα τηρεί λιγότερο τα περιοριστικά μέτρα**, έχει δηλαδή τη μεγαλύτερη μετατόπιση από την χρονική περίοδο του lockdown, είναι οι **άστεγοι χρήστες** που διαμένουν στο δρόμο.
- Ο περιορισμός που **δυσκόλεψε περισσότερο** τους τοξικοεξαρτημένους την περίοδο του lockdown ήταν η αποφυγή αγγίγματος μύτης/στόματος, **ενώ σήμερα τους δυσκολεύει περισσότερο να κρατούν αποστάσεις**, παρότι η συντριπτική πλειοψηφία γνωρίζει την σπουδαιότητά του.
- Άτομα με σταθερή στέγη **δυσκολεύτηκαν να καλύψουν ανάγκες σχετικές με τη χρήση (αγορά ουσίας, διαθεσιμότητα) και τη μετακίνηση**, ενώ οι άστεγοι ή με επισφαλή στέγη στην κορυφή της λίστας αναγκών τοποθετούν την στέγη και την σίτιση. Παράλληλα, **1 στους 5 ερωτώμενους εμφανίζεται να μην αντιμετώπισε καμία δυσκολία** την περίοδο του lockdown.
- Ο πληθυσμός των χρηστών **δεν συζητά** στην καθημερινότητά του για το φαινόμενο της πανδημίας από τον Covid-19, ενώ παράλληλα **το 50,2% των ερωτώμενων θεωρεί εξαιρετικά δύσκολο έως απίθανο να μολυνθεί μελλοντικά από τη λοίμωξη Covid-19.**

«COVID-19 και χρήστες ουσιών υψηλού κινδύνου»

Μαρίνη Ελένη, Πάτση Αποστολία, Δημητρακοπούλου Κυριακή, Ζαχαρόπουλος Γιάννης.
ΚΕΘΕΑ ΕΞΕΛΙΞΙΣ, Κινητή Μονάδα Street Work.

Βιβλιογραφία

1. J. Mallet, C. Dubertret and Y. Le Strat, Addictions in the COVID-19 era: Current evidence, future perspectives a comprehensive review, Progress in Neuropsychopharmacology & Biological Psychiatry (2020), <https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2020.110070>
2. Farhoudian, A., Baldacchino, A., Clark, N., Gerra, G., Ekhtiari, H., & Dom, G., et al. (2020). COVID-19 and Substance Use Disorders: Recommendations to a Comprehensive Healthcare Response. An International Society of Addiction Medicine Practice and Policy Interest Group Position Paper. Basic and Clinical Neuroscience, 11(2), 133-150. <http://dx.doi.org/10.32598/bcn.11.covid19.1>
3. Chiappini S, Guirguis A, John A, Corkery JM and Schifano F (2020) COVID-19: The Hidden Impact on Mental Health and Drug Addiction. Front. Psychiatry 11:767. doi: 10.3389/fpsy.2020.00767
4. Brendan P. Jacka, Emily Phipps and Brandon D.L. Marshall, International Journal of Drug Policy, <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2020.102895>
5. EMCDDA update on the implications of COVID-19 for people who use drugs (PWUD) and drug service providers
6. Michael J. Zvolensky, b, c, Lorra Gareya, Andrew H. Rogers, Norman B. Schmidt, Anka A. Vujanovic, Eric A. Storch, Julia D. Buckner, Daniel J. Paulus, Candice Alfano, Jasper A.J. Smitsh, Conall O'Cleirighi, j (2020) Psychological, addictive, and health behavior implications of the COVID-19 pandemic